

УДК 398(=161.2)(091)"19"О.Роздольський
DOI <https://doi.org/10.15407/nz2022.04.995>

ОСИП РОЗДОЛЬСЬКИЙ В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ФОЛЬКЛОРИСТИКИ (до 150-річчя з дня народження)

Ганна СОКІЛ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8352-2124>
докторка філологічних наук, професорка,
Львівський національний університет ім. Івана Франка,
кафедра української фольклористики,
вул. Університетська, 1, 79000, м. Львів, Україна,
e-mail: gan.sokil@gmail.com

У статті розглянуто головні етапи фольклористичної діяльності українського дослідника, його внесок в цю ділянку науки. *Актуальність* теми обумовлена 150-річним ювілеєм науковця, який відзначається 2022 року. *Мета статті* — узагальнити наукову діяльність українського фольклориста, розкрити основні напрями його студій, показати роль його вкладу в науку. *Об'єктом дослідження* є постать Осипа Роздольського, а *предметом* — його наукова діяльність в царині фольклористики першої половини ХХ ст., спрямована на розвиток народознавчої науки. Наукова діяльність Осипа Роздольського тісно пов'язана з Науковим товариством ім. Шевченка. Тому дослідження фокусується на виданнях Етнографічної комісії — «Етнографічного збірника» та «Матеріалах до української етнології», в яких опубліковано записи у зібраннях ученого, а також на його архівних матеріалах. Головні принципи наукової діяльності, що розробили представники НТШ, впровадження їх у тогочасну науку та сприйняття нашими сучасниками склали *методологічну основу* дослідження. *Новизна* полягає у підходах до вивчення наукової біографії фольклориста, аналізу нових поглядів, оцінок, які появились за роки незалежності щодо діяльності вченого та його ролі в царині народознавства. Застосовано *методи дослідження*: текстологічний, біографічний, метод узагальнення, хронологічний, порівняльно-історичний. Географія студій О. Роздольського: Опілля, Бойківщина, Буковина, Наддніпрянщина, Лемківщина.

Ключові слова: фольклор, збірники, принципи класифікації, система жанрів, сучасне осмислення.

Hanna SOKIL

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8352-2124>
Doctor of Philological Sciences, professor,
Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Street, 79000, Lviv, Ukraine,
e-mail: gan.sokil@gmail.com

OSYP ROZDOLSKYI IN THE HISTORY OF UKRAINIAN FOLKLORE STUDIES (to 150th birth anniversary)

The main stages of Ukrainian researcher activity in folklore studies and his investment into this academic area are covered in this article. *The relevance of the topic* is determined by the 150th researcher's anniversary that takes place in 2022. *The aim* of the article is to generalize the academic activity of Ukrainian folklorist, reveal the main direction of his studies, to show the role and investment in science.

The object of the article is the personality of Osyp Rozdolskyi and *the subject* is his academic activity in the area of folklore studies during the first half of XX century aimed at the development of ethnology. Osyp Rozdolskyi's academic activity is closely connected with Shevchenko Scientific Society. Therefore the research focuses on the editions of Ethnographic commission such as *Ethnographic collection* and *Materials to Ukrainian ethnology*, where the notes in scholar's collections are published as well as on his archived materials. The main principles of academic activity that were developed by the representatives of Shevchenko Scientific Society, their implementation in contemporary science and perception by our contemporaries were included in *methodological basis* of the research.

The novelty is in new approaches to studying the scholar biography of the folklorist, analysis of new perspectives, values in scholar's academic activity and his role in the area of ethnology that have appeared during the years of independence.

The following *methods of research* have been applied: textological, biographical, generalization, chronological, comparative historical.

The geography of O. Rozdolskyi's studies includes Opillya, Boykivshchyna, Bukovyna, Dnieper Ukraine, Lemko region. His collections of folk prose such as *Galician folk fairytales*, *Galician folk novels* played significant role. The notes of folk songs with music were included into 2 volumes edition *Galicia-Rus folk melodies* (edited by S. Liudkevich) and into collection *Hayilky* in V. Hnatiuk's arrangement. Significant understanding of predecessors achievements at the modern stage will extend the objective research of national culture and science.

Keywords: folklore, collections, principles of classification, genre's system, modern understanding.

Вступ. Осип Роздольський належить до тих дослідників, які своєю діяльністю намагалися наближити українську науку до європейської. Він записував і публікував фольклор, проводив наукові експедиції в різних регіонах України, щоб якнайбільше охопити народознавчу традицію і представити її широкому кругу як вітчизняних, так і зарубіжних учених. До того ж, багато робив як перекладач, доносячи своїм землякам твори античних письменників, а чимало текстів української літератури перекладав європейськими мовами, зокрема німецькою перекладені оповідання І. Франка, В. Стефаника, Л. Мартовича, С. Васильченка, драми Лесі Українки, М. Куліша. Треба відзначити величезну працю О. Роздольського над перекладом німецькою мовою — «Історію України-Руси» М. Грушевського. Та основною складовою в його житті була педагогічна праця, під час якої не лише навчав, а й намагався виховувати українську молодь у національному дусі. Викладацька робота займала дуже багато часу, який він міг віддати для науки. Однак таке поєднання різних сфер діяльності підкреслює велику снагу, вміння й бажання робити все для блага України. Саме тому постать Осипа Роздольського є об'єктом нашого дослідження, приуроченого його 150-літньому ювілею з дня народження, предметом — його наукова діяльність в царині фольклористики наприкінці XIX — першої половини XX століття. У статті застосовано методи дослідження: біографічний, метод узагальнення, хронологічний, текстологічний, порівняльно-історичний.

Основна частина. Осип Роздольський народився у сім'ї священника на Тернопільщині (29 вересня 1872 року в с. Доброводи Збаразького повіту), дитинство провів на Львівщині у с. Берлин (Бродівський повіт), куди переїхала його родина. Навчався в Бродівській гімназії, закінчив філософський факультет Львівського університету. Працював гімназійним учителем у Коломиї, Перемишлі, Львові впродовж 1897—1929 років. Дійсний член Наукового товариства імені Шевченка у Львові, Українського науково товариства в Києві. Брав активну участь у багатьох експедиціях, метою яких було вивчення українських фольклорно-етнографічних надбань у різних регіонах України та поза її межами. Досліджував фольклорну традицію Опілля, Бойківщини, Буковини, Наддніпрянщини, Лемківщини. У Наддніпрянській Украї-

ні, де перебував фольклорист під час експедиції, його застала Перша світова війна, тому російський уряд заарештував його як австрійського вірнопідданого і з Чернігівщини відправив на заслання, де йому довелося прожити кілька років. Відбував заслання в Уральську, Сибірську, Казані одночасно з М. Мочульським та М. Грушевським. Після повернення до Львова продовжував викладацьку роботу в Академічній гімназії, одночасно займаючись фольклористичною та перекладацькою роботою. З 1940 р., після ліквідації НТШ, працював старшим науковим співробітником Львівського відділення Інституту фольклору Академії наук радянської України. Керував у той час кількома фольклорно-етнографічними експедиціями, зокрема на Дрогобиччину, ретельно впорядковував свій архів, мав намір підготувати до друку збірник українських народних пісень з нотами. Проте не встиг, 27 лютого 1945 р. його не стало. Більшість рукописних матеріалів фольклориста передані до НТШ, а згодом — до Києва, де й до сьогодні перебувають.

За роки незалежності наукова діяльність О. Роздольського привернула увагу сучасних дослідників. Опубліковано монографії [1; 2], віднайдено в архівах та оприлюднено листування фольклориста з відомими його сучасниками [3], написано низку статей тощо [4]. Однак до сьогодні не видано всього зібрання народних пісень у його записах. А його фольклористична спадщина заслуговує на це. До слова, ще в 1970 р. в ІМФЕ ім. М.Т. Рильського передбачалося у проспекті п'ятдесятичного видання українського фольклору опублікувати «Пісні у записах О. Роздольського», включивши їх до розділу «Унікальні рукописні збірки записів фольклору» [5]. Проте цей задум не був реалізований.

Український учений співпрацював у колі відомих дослідників — Івана Франка, Михайла Грушевського, Володимира Гнатюка, Філарета Колесси та багатьох інших діячів. Самовідданою працею фольклорист уніс в українську науку багатий і дуже цінний матеріал, охопивши своєю увагою уснопоетичну традицію на зламі двох віків, аж до середини XX століття. В науку його ввів І. Франко, опублікувавши його ранні записи в «Житі і слові» в 1894—1895 рр. Прозові жанри, як найменш вивчені на той час, стали предметом польових досліджень збирача. Адже сам І. Франко неодноразово наголошував, що у спра-

ві збирання казок ще дуже мало зроблено в Галичині, а якщо й було щось, то більше поляками, ніж українцями. Тому О. Роздольський підготував три томи народної прози, які видало Наукове товариство ім. Шевченка (два томи склали «Галицькі народні казки» і один — «Галицькі народні новели»). Виходу їх у світ сприяв І. Франко, зредагувавши збірник, написав передмову, доповнив покажчик паралелей до казок. «Галицькі народні казки» у записах О. Роздольського стали першим українським виданням цього жанру в Галичині.

Збірки заявили про О. Роздольського як добре підготовленого записувача і стали помітним явищем в українській фольклористичній. У них поміщені народні твори, записані здебільшого в селі Берлин та навколишніх населених пунктах (Клекотів, Лешнів, Язлівчик) на Бродівщині; Кожичі (Яворівщина), Серники, Плетеничі, Утіховичі (Перемішлянщина), Новоставці (Радехівщина), а також Завадів, Грабівці (Стрийщина). За сучасною жанровою атрибуцією у цих збірниках О. Роздольського наявні всі три різновиди казок: 1) про тварин; 2) фантастичні (або чарівні); 3) соціально-побутові. Сюжетно-тематичний аналіз казкового матеріалу показав, що істотну частку в ньому становлять мандрівні мотиви, відомі вже з публікацій І. Рудченка, П. Чубинського, І. Манжури. Крім них, є багато нових тем, представлених у зібранні фольклориста, низка оригінальних сюжетів, які раніше не траплялися. Тому казки в записах О. Роздольського — цікаві варіанти сюжетів загальноукраїнського і міжнародного казкового репертуару з оригінальним галицьким колоритом, своєрідним забарвленням, яких надають різні фабульні елементи, реалії місцевого народного побуту і природно-географічного довкілля.

У поле зору фольклориста потрапила й неказкова проза, яка частково була опублікована в часописі «Житє і слово», а більшість увійшла до Гнатюкового збірника «Галицько-руські народні легенди». Здебільшого це нові варіанти і версії про створення світу, виникнення людей, походження рослин і тварин, предметів матеріальної культури. Подібні твори, але з інших теренів, відомі з фіксацій І. Франка, В. Гнатюка, Д. Лепкого, І. Рудченка. Заслуга збирача в тому, що він вперше подав добротну добірку легендарного матеріалу з Лемківщини.

Уся народна проза, яку зібрав О. Роздольський, відзначається збереженням яскравим місцевим колоритом, повнотою текстів, адже він намагався подати не тільки фабулу, а й схопити усе до деталей, навіть позасюжетні елементи. Фольклорист фіксував також ремарки оповідачів, слухачів, з яких видно їхнє ставлення до того, про що вони розповідають чи сприймають на слух. Недаремно В. Гнатюк, упорядковуючи збірник легенд, наголосив, що О. Роздольський дуже докладно позаписував народні твори. Його зібрання має велику лінгвістичну вартість, оскільки фонетичний принцип правопису, який він застосовував на практиці, дав змогу точно відобразити нюанси вимови, діалектну лексику, акцентуацію та народну стилістику. Збірники народної прози високо оцінили не лише українські, а й зарубіжні вчені, зокрема, Іржі Полівка, Раймунд Кайндль та інші. Записи О. Роздольського актуальні й тепер, про що, зокрема, засвідчує перевидання 2002 року під назвою «Казки та легенди Бродівщини» [6]. Щоправда, очевидно, з метою більшої популяризації для ширшого кола читачів тексти зазнали літературної обробки.

Пріоритету у збиранні фольклору О. Роздольський надавав все-таки пісенним жанрам. Він одним з перших в Україні застосовував фонограф для фіксації мелодій. Важливе значення для української культури має двотомник народних пісень «Галицько-руські народні мелодії», основу якого склали записи О. Роздольського, нотне транскрибування зробив Станіслав Людкевич. Тексти пісень не опубліковано повністю, лишень підтекстовки з нотними транскрипціями С. Людкевича. Видання стало унікальним, оскільки, за слушним висловом І. Франка, дало найповніший образ того, що в музикальній напрямі утворив чи засвоїв наш народ. Також і Ф. Колесса назвав цю збірку однією з найбільших і найкращих з обсягу музичного фольклору, підкресливши першість О. Роздольського у застосуванні фонографу з науковою метою.

Чимало його записів увійшло до Гнатюкового збірника «Гаївки». Із 180 уміщених мелодій 129 належить О. Роздольському, нотні розшифровки до яких зробив Ф. Колесса. Однак не всі тексти опубліковано повністю (лише 37 гаївок і 4 риндзівки), бо, за твердженням упорядника, він одержав матеріали запізно. Проте В. Гнатюк подав більшість текстів частково, вказуючи як варіанти О. Роздольського в ко-

ментарях до гаївок інших записувачів. До збірника потрапили записи із трьох повітів Галичини — Зборівського (Присівці, Ярчівці, Озірна), Жидачівського (Воля Велика), Богородчанського (Сиджава, Грабовець, Ляхівці). Вони представлені архаїчними хороводними піснями групи «Воротар», «Мости», «Білоданчик», «Коструб», «Жінка на торзі» та іншими. Якщо врахувати п'ятдесят зразків гаївкових мелодій, які попередньо ввійшли в «Галицько-руські народні мелодії», то загальне число опублікованих за життя фольклориста складає близько сотні. Решта пісенного матеріалу в записах О. Роздольського не була оприлюднена за життя фольклориста і залишилася в архівах. Згодом деякі з них частково потрапили до різних видань («Балади», «Чумацькі пісні», «Рекрутські пісні» та інші).

Цікавими за наповненням і тематично-образним представленням є рукописні матеріали О. Роздольського, які знаходяться в архівосховищах. Це зібрання колядок і щедрівок, представлених майже з усіх обстежуваних місцевостей (вони фігурували як у ранніх фіксаціях з Бродівщини (1893 р.), так і в останніх з Дрогобиччини (1940-і рр.). Колядковий матеріал у записах фольклориста різноманітний за своїм функціональним призначенням — адресується парубкові, господареві, господині, дівчині. Тема хліборобської праці села дає основний зміст величань господареві: він оре, сіє, збирає врожай («Ой чий то плужок так рано вийшов», «Чи дома, дома пан хазяїн», «В нашого господаренька нова світлонька»). Два останні тексти зафіксовані 1914 р. відповідно на Полтавщині в Опішні та на Буковині в с. Лука. Оригінальні за змістом і багаті різними мотивами колядки для парубка. Він зображений то відважним воїном-богатирем («Ой рано, рано куроньки піли», с. Ісаї на Бойківщині), то неперевершеним майстром, що будує монастир («Ой попід Львів, попід Ходженів», с. Раковець на Богородчанщині), то він сидить коника і їде «на Вкраїноньку по дівчиноньку» («Йа в новій стаєнці ясний місяць-світ», с. Довге на Калушині), то привозить дарунки для родини, а для милої «золоті перстені» («Іхав Івасенько через лісенько», с. Ріпчинці на Дрогобиччині). У фондах О. Роздольського широко репрезентовані колядки дівчині. Низка пісень про «вино», яке стереже пана собі на весілля («Ой долів, долів Дунайом», «Зажурилися гори й долини»). Мотив «дівчина стереже

сад від райських птахів» досить поширений у колядках по всій українській території відомий із записів інших фольклористів, а варіанти О. Роздольського вирізняються в основному локальною географічною прив'язкою. Є в записах О. Роздольського колядки християнського змісту про вигнання першопредків з раю («Ходит Господь по раю», «Адаме, де-сь подівсі, небоже?»), муки Христові («Ой ходит-бродит місяць по небі»). У Лемешах на Чернігівщині він записав текст «Ой сів Христос вечеряти», основний мотив якого «Мати Божа випускає душі грішників». Лише одній душі не вийти з пекла, бо вона не шанувала батька й матір. Цікава й оригінальна інтерпретація цієї теми постає із запису в селі Опак на Дрогобиччині, де, крім моральних, простежуються ще й патріотичні мотиви («*Бо вітця й матір за ніщо має, Брата рідного не споважує, І про нарід свій не пам'ятає, І про нарід свій, про Вкраїноньку*). Є у фондах О. Роздольського пісні, приурочені Йорданським святкам. Переписуючи тексти на чистовики, фольклорист робив помітки: «на Йордань», «щедрівка на Йордань» («Крещається Хрест святої Йордані», «Ой вдома, вдома пане господару», «Докладаєм до колядки — на Маланю на Йордань»). Подекуди дослідник зазначав народну назву, як, скажімо, до пісні з Боратина подав примітку «щедра». Більшість колядок і щедрівок у записах фольклориста відзначаються повнотою змісту, досконалістю художньої форми.

Серед гаївок (як і публікованих) виділяються хороводні пісні, в яких змальовано ставлення людини до пробудження природи, імітування господарських процесів: оранки, сівби, поліття. Такі мотиви простежуються із записів «Соловію, пташку, пташку» з Волі Великої на Жидачівщині; «По горі льон, льон» з Ріпчиць на Дрогобиччині та інших. Велику групу становлять гаївки «Огірочки», «Мости». Щодо останньої, то іноді, крім традиційних народних мотивів, у записах О. Роздольського простежуються й нові, як, наприклад, у тексті з Бережниць Шляхоцької на Калушині, де тисовий міст виступає символом єдності, по якому українці прийдуть до жаданої волі («*Ізбудуємо міст тисовий, Міст тисовий, міст сталевий, Щоб наш нарід був славлений*). Зрідка трапляється весняна пісня «Шум ходить по діброві», оскільки тема «зеленого шуму» уже на той час, як підкреслив М. Грушевський, залишилася тільки в

«незначних останках. Зразки весняного циклу занотував фольклорист і в Наддніпрянській Україні, зокрема на Чернігівщині, означуючи їх веснянками.

Широко представлений у записах О. Роздольського родинно-обрядовий фольклор здебільшого весільними піснями, що відтворюють той чи інший етап обряду: короваїні («Стоїт короваї на столі» с. Кожичі; «Благослови, Боже» з Лемешів; «Збирайсі, короваю» з с. Коровиця Сама та інші); пісні при вінкоплетінні, під час розплітання коси, прощання молодої тощо. Фольклорист чітко вказував, який елемент весільного обряду супроводжує та чи інша пісня: «як косу розплітають, молоду вбирають», «як кланяється», «як пережевають», «як до сьобу збираються», «як втинають косу» і т. д. Весільні обряди і пісні О. Роздольський зафіксував на території сучасних Львівської, Тернопільської, Івано-Франківської, Чернівецької областей, в окремих районах Київської, Полтавської, Чернігівської та в деяких місцевостях, що нині перебувають поза межами України, зокрема Польщі (колишні Горлицький і Любачівський повіти).

Фольклорист не залишив узагальнених теоретичних праць з дослідження усної словесності, однак з опублікованих збірок та особливо з рукописів чітко простежується його намагання розв'язати класифікаційні проблеми, систематизувати фольклорний матеріал за жанровими, сюжетно-тематичними та іншими критеріями, застосувати певний понятійно-категоріальний апарат. У своїй практиці О. Роздольський послуговувався різними відповідниками до народних пісень, окреслюючи їхнє жанрове номінування, репрезентував тематичне багатство, варіантність, широку територію побутування того чи іншого пісенного виду, подав наукову й народну термінологію на їх означення, що поглиблює уявлення про різні архаїчні пласти усної словесності.

Архівні матеріали свідчать, що у фондах О. Роздольського зберігаються майже всі пісенні жанри — колядки, і щедрівки, гаївки, обжинкові, весільні, балади, родинно-побутові, соціально-побутові пісні, коломийки [1]¹. Головним чином це варіанти пісень, але є й зовсім оригінальні, наприклад, новотвори, за

визначенням фольклориста, «із зарібкової еміграції». Деякими записами він відкрив для науки маловідому народну словесність українців Лемківщини, Буковини, інших місцевостей. Унікальність пісенних збірань О. Роздольського полягає ще й у тому, що до більшості з них є дешифровані мелодії.

У науковій біографії О. Роздольського налічується пів століття напруженої праці, якщо вважати 1892 р. початком його фольклористичної діяльності, а 1940-і роки завершенням: перших двадцять два роки (1892—1914) виявилися для нього найпродуктивнішими, наступні два (1915—1918) — вимушена мовчанка на засланні. Міжвоєнне двадцятиліття (1919—1939) стало продовженням збирацької роботи, розширенням її та поглибленням. І останнє п'ятиріччя (1940—1945) — завершення польових обстежень фольклорної традиції українців та оформлення особистого архіву.

На долю вченого випали різні випробування, зумовлені як суспільними подіями, так і особистими обставинами (Перша світова війна, арешт і заслання, німецька й радянська окупація, ліквідація НТШ). Та завжди на життєвому шляху він виявляв тверду позицію справжнього українця, яка проявлялася в багатьох ситуаціях. Однією з них є велика відповідальність за ту роботу, яку виконував, та усвідомлення значної ролі усної словесності для своєї нації. І це не просто слова. Про нестандартний випадок, який трапився з ним під час експедиції на Наддніпрянську Україну, збереглися «перекази». Йшлося про те, що О. Роздольського заарештували і «засудили до розстрілу». Його викликали до воєнної командатури. Осип Іванович заходить до приміщення з великим портфелем, у якому містяться валки із записами мелодій народних пісень, йому повідомляють про так званий вирок, а він спокійно відповідає: «Робіть зі мною, що хочете, але дуже прошу вас, збережіть оцеї портфель із паперами та валками, бо вони для мене сильно важливі». Ті дивляться на нього, як на якогось дивака і не розуміють, що з ним діється, чи він серйозно, чи жартує. Звичайно, до розстрілу не дійшло, але заслання «на росії» Роздольському довелося відбутися.

Висновки. Результати дослідження фольклористичної діяльності О. Роздольського дають підстави стверджувати, що його постать гідна уваги наших сучасників. Доробок ученого у царині фольклорис-

¹ Див. ширше: Сокіл Г. Осип Роздольський. Життя і діяльність. С. 65—110. Тут вперше зроблено спробу жанрової атрибуції та аналіз пісенного матеріалу, в основу якого покладено сюжетно-тематичний принцип.

тики вирізняється своєю грандіозністю і щодо кількості записів, і щодо географії його маршрутів. Ім'я його тісно пов'язане з розвитком української науки, утвердженням і піднесенням фольклористики в часи активної діяльності Наукового товариства ім. Шевченка, де він співпрацював з І. Франком, Ф. Вовком, М. Грушевським, В. Гнатюком, Ф. Колесою, С. Людкевичем, і сформувався як фаховий народознавець. У науковій біографії О. Роздольського були різні періоди, та найяскравішою й найбільш продуктивною сторінкою стала його праця в Науковому товаристві ім. Шевченка. Фольклорні зібрання вченого привернули увагу відомих українських вчених, а також високо оцінені зарубіжними дослідниками і зайняли важливу нішу в історії фольклористики.

1. Сокіл Г. *Осип Роздольський. Життя і діяльність*. Львів, 2000. 165 с.
2. Довгалюк І. *Осип Роздольський. Музично-етнографічний доробок*. Львів, 2000. 154 с.
3. Сокіл Г. Із неопублікованого листування О. Роздольського. *Народознавчі зошити*. 1995. № 4. С. 235—240; № 5. С. 308—313.
4. Сокіл Г. *Українська фольклористика в Галичині кінця XIX—першої третини XX століття: історико-теоретичний дискурс*. Львів, 2011. 588 с.
5. Дей О.І. Проспект п'ятдесяти томного видання українського фольклору. *Народна творчість та етнографія*. 1970. № 4. С. 49—55.
6. *Казки та легенди Бродівщини*. Зібрав та записав Осип Роздольський. Львів, 2002. 208 с. (Від упорядника — Юрій Винничук. Видавець Василь Гутковський. Меценат Володимир Кожан).

REFERENSES

- Sokil, H. (2000). *Osy Rozdolskyi. Life and activity*. Lviv [in Ukrainian].
- Dovhalyuk, I. (2000). *Osy Rozdolskyi. Musical and ethnographic work*. Lviv [in Ukrainian].
- Sokil, H. (1995). From the unpublished correspondence of O. Rozdolskyi. *Ethnological notebooks*, 4, 235—240; 5, 308—313 [in Ukrainian].
- Sokil, G. (2011). *Ukrainian folkloristics in Galicia at the end of the 19th — the first third of the 20th century: historical and theoretical discourse*. Lviv [in Ukrainian].
- Day, O.I. (1970). Prospectus of the fifty-volume edition of Ukrainian folklore. *Folk creativity and ethnography*, 4, 49—55 [in Ukrainian].
- Rozdolskyi, O. (Ed.). (2002). *Tales and legends of Brodivshchyna*. Lviv [in Ukrainian].